

Utlåtande 2016:201 RIV (Dnr 106-541/2016)

Gör Stockholms stad till pilotkommun för införandet av ett treterminssystem

Motion (2016:38) av Anna König Jerlmyr och Cecilia Brinck (båda M)

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.
Motion (2016:38) av Anna König Jerlmyr och Cecilia Brinck (båda M) om att göra Stockholms stad till pilotkommun för införandet av ett treterminssystem anses besvarad med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Föredragande borgarrådet Olle Burell anför följande.

Ärendet

Anna König Jerlmyr och Cecilia Brink (båda M) föreslår i en motion till kommunfullmäktige att Stockholms stad görs till pilotkommun för införandet av treterminssystem. I motionen föreslås handlingar för att höja kunskapsnivåerna, öka likvärdigheten mellan skolorna och utreda förutsättningar att förändra nuvarande läsårsindelning av två terminer till ett treterminssystem.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, arbetsmarknadsnämnden, idrottsnämnden, socialnämnden, utbildningsnämnden, Bromma stadsdelsnämnd, Skarpnäcks stadsdelsnämnd, Almega, Friskolornas

riksförbund, Idéburna skolors riksförbund, Majblommans riksförbund, Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering (IFAU), Lärarförbundet, Lärarnas riksförbund och Skolverket. Almega, Friskolornas riksförbund, Idéburna skolors riksförbund, Majblommans riksförbund, Lärarnas riksförbund och Skolverket har inte inkommit med svar.

Stadsledningskontoret anser att en förstudie på nationell nivå bör göras innan Stockholms stad hemställer om att bli en pilotkommun för införandet av treterminssystem.

Arbetsmarknadsnämnden anser att de saknar kunskapsunderlag för att bedöma för- och nackdelar men ställer sig positiva till att vidare utreda frågan om treterminssystem.

Idrottsnämnden är inte negativ till en förändring men anser att det är svårt att utvärdera då det inte är känt vilka perioder som ett nytt terminssystem skulle indelas i.

Socialnämnden anser att om ytterligare omfattande organisationsförändringar ska genomföras i skolan så bör konsekvenserna ingående utredas innan.

Utbildningsnämnden delar uppfattningen om vikten att se över och utreda systemförändringar i skolan som bidrar till en modernare skola och där elevers kunskapsnivåer höjs. Nämnden föreslår att staden avvaktar med att genomföra treterminssystem och vill invänta att det eventuellt blir en nationell försöksverksamhet.

Bromma stadsdelsnämnd anser att treterminssystemet har potential att vara en åtgärd för vissa av de problem som belyses i motionen. Samtidigt är det viktigt att lyfta värdet i den långa ledigheten för många barn.

Skarpnäcks stadsdelsnämnd tar inte ställning i sakfrågan, men ser inga hinder om förslaget genomförs inom ramen för den verksamhet som de ansvarar för.

Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering lyfter fram den forskning som visar på att längre undervisningstid förbättrar skolresultaten. Samtidigt anser IFAU att förslaget så som det presenteras är för oprecist för att de ska kunna lämna ett mer utförligt remissvar.

Lärarförbundet anser att de inom lärarprofessionen som efterfrågar denna förändring torde vara få.

Mina synpunkter

Forskningen belyser att det finns ett samband mellan fler undervisningstimmar och bättre skolresultat. Trots detta halkar svenska elever efter i

undervisningstid jämfört med elever i de flesta andra jämförbara länder. Det relativt långa sommarlovet i Sverige pekas av motionärerna ut som en av orsakerna bakom denna utveckling. Jag instämmer med att det är viktigt att se över och utreda systemförändringar i skolan som bidrar till en modernare skola där elevers kunskapsnivåer höjs.

Det är samtidigt av stor vikt att eventuella ytterligare omfattande organisationsförändringar inom skolan föregås just av grundlig utredning och eftertanke. Flera av remissinstanserna lyfter fram att en eventuell försöksverksamhet med treterminssystem bör genomföras på nationell nivå. Jag delar den uppfattningen. Att utan tillräckligt kunskapsunderlag belasta Stockholms stads lärare med ytterligare organisationsförändringar är inte rätt prioritering.

Bilagor

1. Reservationer m.m.
2. Motionen

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation anfördes av borgarråden Anna König Jerlmyr, Joakim Larsson och Cecilia Brinck (alla M) enligt följande.

Vi föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Motion (2016:38) av Anna König Jerlmyr och Cecilia Brinck (båda M) om att göra Stockholms stad till pilotkommun för införandet av ett treterminssystem bifalls.
2. Därutöver anføres följande.

Stockholms skolor har, likt skolorna i många andra kommuner i Sverige, sjunkande skolresultat. Även i internationella jämförelser tappar svenska elever i förhållande till många andra länder. Samtidigt så har svenska barn och ungdomar betydligt färre undervisningstimmar än de allra flesta länder, vilket sannolikt är en stor förklaring till de försämrade resultaten, inte minst i en internationell jämförelse. Politiken bör därför se till att utöka undervisningstiden för eleverna som ett sätt att stärka kunskapsresultaten. En övergång till ett treterminssystem är ett bra sätt att öka undervisningstiden och samtidigt införa ett terminssystem som mer motsvarar den verklighet som vi lever i idag.

Förutom att undervisningstiden behöver utökas för att stärka kunskaperna så är det nuvarande terminssystemet grundat i en tid när verkligheten såg annorlunda ut och är anpassat efter bondesamhället. Idag innebär tio veckors sommarlov ett stort pussel för många barnfamiljer då de allra flesta föräldrar endast har fem veckors semester. Det är

viktigt att ha en terminsindelning som är mer modern och som möter familjers verklighet i vardagen.

Enligt forskning gynnar treterminssystem i första hand elever med socioekonomiskt svag bakgrund. Elever från socioekonomiskt gynnsamma förhållanden har ofta föräldrar som uppmuntrar läsning och fortsatt lärande även under loven medan barn till socioekonomiskt svaga föräldrar, ofta med bristande utbildningsbakgrund, inte har samma stöd som de behöver hemifrån. Därmed blir skolan en viktig faktor för att kompensera för detta, och i det fallet gynnas socioekonomiskt svaga elever av kortare lov och mer undervisningstid.

Idag råder det stora skillnader mellan skolorna i Stockholms stad. Skolor i socioekonomiskt svaga stadsdelar tenderar generellt att ha sämre resultat än skolor i socioekonomiskt starka stadsdelar. Ett införande av treterminssystem i Stockholms skolor borde således bli ett viktigt verktyg i att minska skillnaderna.

Att införa ett treterminssystem är en stor förändring och det är därför bra om det genomförs som ett mindre pilotprojekt till att börja med. Det är positivt att flera remissinstanser är positiva till förslaget även om de, med all rätt, betonar vikten av att utreda förutsättningarna mer ingående. Givet Stockholms utmaningar och de stora skillnaderna mellan skolor så är Stockholms stad en bra kommun för att, efter djupare analyser, genomföra ett pilotförsök för treterminssystem. Motionen bör därför tillstyrkas.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

Motion (2016:38) av Anna König Jerlmyr och Cecilia Brinck (båda M) om att göra Stockholms stad till pilotkommun för införandet av ett treterminssystem anses besvarad med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Stockholm den 23 november 2016

På kommunstyrelsens vägnar:
K A R I N W A N N G Å R D

Olle Burell

Ulrika Gunnarsson

Reservation anfördes av Anna König Jerlmyr, Cecilia Brinck, Dennis Wedin, Markus Nordström och Jonas Nilsson (alla M) med hänvisning till Moderaternas reservation i borgarrådsberedningen.

Ersättaryttrande gjordes av Jonas Naddebo (C) och Erik Slottner (KD) med hänvisning till Moderaternas reservation i borgarrådsberedningen.

Remissammanställning

Ärendet

Anna König Jerlmyr och Cecilia Brink (båda M) föreslår i en motion till kommunfullmäktige att Stockholms stad görs till pilotkommun för införandet av treterminssystem. I motionen föreslås handlingar för att höja kunskapsnivåerna, öka likvärdigheten mellan skolorna och utreda förutsättningar att förändra nuvarande läsårsindelning av två terminer till ett treterminssystem.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, arbetsmarknadsnämnden, idrottsnämnden, socialnämnden, utbildningsnämnden, Bromma stadsdelsnämnd, Skarpnäck stadsdelsnämnd, Almega, Friskolornas riksförbund, Idéburna skolors riksförbund, Majblommans riksförbund, Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering, Lärarförbundet, Lärarnas riksförbund, Skolverket. Almega, Friskolornas riksförbund, Idéburna skolors riksförbund, Majblommans riksförbund, Lärarnas riksförbund och Skolverket har inte kommit med svar.

Innehållsförteckning	Sid
Stadsledningskontoret	6
Arbetsmarknadsnämnden	7
Idrottsnämnden	9
Socialnämnden	9
Utbildningsnämnden	10
Bromma stadsdelsnämnd	12
Skarpnäck stadsdelsnämnd	12
Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering	13
Lärarförbundet	14

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 19 september 2016 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret vill framhålla att en höjning av kunskaps-nivåerna för barn och

elever i Stockholms stad är högt prioriterat och ligger helt i linje med stadens verksamhetsmål 1.1. *Alla barn har goda och jämlika uppväxtvillkor*. För att uppnå detta är det viktigt att kontinuerligt beakta och värdera olika åtgärder och förslag till utveckling.

Kontoret anser emellertid att, innan Stockholms stad hemställer om att bli pilotkommun för införandet av ett treterminssystem, en grundlig förstudie måste genomföras. En sådan görs med fördel på nationell nivå, och stadsledningskontoret menar också att försök med treterminssystem i skolan lämpligast görs på flera håll i landet. En förstudie bör bland annat utreda och göra jämförelser mellan länder vad gäller skolårets längd och antal undervisningstimmar i skolan och dess effekter. Utredningar och analyser behöver göras av hur detta system fungerar i andra länder samt hur det påverkar resultatutvecklingen i skolan.

Stadsledningskontoret menar att det är först när relevant kunskap har inhämtats om möjligheter och begränsningar, för- och nackdelar med ett treterminssystem, som Stockholms stad ska överväga att bli pilotkommun för ett sådant försök. Vidare finns det anledning att belysa att en sådan förändring sannolikt skulle medföra betydande ekonomiska och organisatoriska konsekvenser för stadens skol-system

Arbetsmarknadsnämnden

Arbetsmarknadsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 20 september 2016 att hänvisa till förvaltningens tjänsteutlåtande som sitt yttrande över remissen.

Reservation anfördes av Johanna Sjö m.fl. (alla M), *bilaga 1*.

Ersätтарыttrande gjordes av Ofelia Namazova (KD), *bilaga 1*.

Arbetsmarknadsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 8 september 2016 har i huvudsak följande lydelse.

Arbetsmarknadsförvaltningen saknar det kunskapsunderlag som krävs för att kunna bedöma för- och nackdelar för barn/ungdomar med ett treterminerssystem i grundskolan. Dock delar förvaltningen motionärernas synpunkt om att de långa sommarloven kan ha nackdelar ur ett föräldra- och jämställdhetsperspektiv.

Arbetsmarknadsförvaltningen, med ansvar för stadens vuxenutbildning, dvs. komvux, särsvux samt sfi, vill i detta svar framhålla att synpunkterna nedan är utifrån vuxenutbildningens uppdrag och särart.

Förvaltningen tar inte upp i detta svar konsekvenser utifrån, kunskapsresultat, lärarresurser och avtal som kan förknippas med ett treterminerssystem, och inte heller eventuella ekonomiska aspekter.

I förordningen för vuxenutbildning, SFS 2011:1 108, framgår att utbildningen ska bedrivas kontinuerligt under hela året. I Stockholm har det under många år erbjudits utbildning året runt och med kursstarter för vissa grupper varje månad. Fler och fler elever väljer att studera under sommaren, men långt ifrån alla. Förvaltningen har genomfört riktad marknadsföring om erbjuden möjlighet utan större framgång. En förklaring till att fler inte deltar i sommarstudier kan vara att många av stadens vuxenstuderande även är föräldrar med barn som är skollovslediga och behöver tas om hand. En annan förklaring till dåligt nyttjande av att studera under sommaren, både bland vuxenstuderande och bland de skolor som anordnar vuxenutbildning, är den tradition som råder. Hela utbildningssverige, från grundskolan till och med högskolor och universitet har ju ett väl inarbetat tvåterminerssystem med ett långt sommaruppehåll om cirka tio veckor. Inom stadens egen regi finns även skolor med lärartjänster som har kvar feriertjänster.

Att styra om att fler eller förutsätta att alla inom just skolformerna komvux och sfi ska nyttja sommaren till studier som en självklarhet kommer troligen att ta lång tid om inte andra utbildningsformer också gör det. Men utbildningslängden skulle kunna kortas ned vilket skulle få positiva effekter.

En del studerande inom vuxenutbildningen vill och eller behöver även sommarjobba för att tjäna extra medan andra som inte får sommarjobb ofta tar en ”sommarkurs” för att kunna erhålla studiemedel och på så sätt trygga sin försörjning. Men det finns nackdelar med de ”påtvungade” sommarkurserna, många kurser avbryts eller betygen blir underkända vilket kan leda till framtida svårigheter att beviljas studiemedel.

Hälften av de vuxenstuderande är över 30 år och kan nog känna ett visst motstånd till att söka sommarjobb, då att sommarjobba hör mer ungdomen till. Om ungdomar som inte tillhör målgruppen vuxenstuderande inte behöver konkurrera om sommarjobben med dessa, borde det bli lättare för ungdomarna att få sommarjobb

Samhällsekonomiskt borde det vara positivt att använda somrarna för studier eftersom det medför en snabbare genomströmning som i sin tur möjliggör ett tidigare inträde på arbetsmarknaden. För individen blir det motsvarande vinster då man minskar sitt studiemedel och tidigare kan få en arbetsinkomst och därmed få en högre livsinkomst.

För vissa grupper är även somrarna med dess uppehåll negativt utifrån ett inlärningsperspektiv, särskilt för språksvaga personer. Vikten av kontinuitet är här helt avgörande. För de personer som uppstår försörjningsstöd finns det överenskommelser om några veckors sommarledighet från studierna. Men för grupper som försörjer sig själva finns inte motsvarande krav vilket kan medföra att studerande tar ledighet långa perioder och därmed förlänger utbildningen.

Utifrån ovanstående resonemang där ett snabbare inträde på arbetsmarknaden skulle kunna ske ställer sig förvaltningen positiv till att vidare utreda och frågan om ett treterminerssystem. Förvaltningen anser att på sikt skulle det kunna vara gynnsamt för hela utbildningsväsendet att förändra nuvarande terminssystem.

Arbetsmarknadsförvaltningen har därmed inte några invändningar mot att frågan

om treterminerssystem i barn- och ungdomsskolan utreds vidare.

Idrottsnämnden

Idrottsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 20 september 2016 att som svar på remissen hänvisar idrottsnämnden till förvaltningens tjänsteutlåtande.

Reservation anfördes av Bo Sundin (M) och Mikael Valier (KD), *bilaga 1*.

Idrottsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 11 maj 2016 har i huvudsak följande lydelse.

Idrottsförvaltningen strävar efter att stockholmarna har olika verksamhetsytor att bedriva idrott på både under dagtid och kvällar under vardagar och helger.

På dagtid i veckorna är stadens anläggningar bokade av skolor som dels bokar tid för sin schemaundervisning och som dels bokar till enstaka arrangemang, till exempel idrottsdagar. Under kvällar och helger är det föreningslivet och privatpersoner som bokar stadens idrottsytor.

Inom idrotten är året uppdelat i olika säsonger som i stora drag följer skolans läsår. Inomhussäsongen för de stora lagidrotterna, exempelvis handboll, har sin säsong veckorna 34-21, vilket i stort är samma period som skolornas läsår. Under denna period bokar idrottsförvaltningen också ut skolornas gymnastiksalar under kvällar och helger.

Det har därmed blivit naturligt att ha sommarlovet som en period då inomhusidrotten gör ett uppehåll. Detta gäller både aktiva ungdomar och föreningsledare. Det är också en period då idrottsförvaltningen passar på att utföra underhåll på anläggningarna.

Förändringen till treterminssystem kan innebära att idrottsförvaltningen måste stänga vissa objekt i perioder då det egentligen skulle bedrivas verksamhet. Detta på grund av att vissa renoveringsarbeten som tidigare utförts under den längre stängda sommarperioden nu måste göras under säsong.

Idrottsförvaltningen är inte negativa till en förändring men anser det är svårt att utvärdera då det inte är känt vilka perioder som det nya terminssystemet kommer att indelas i. Det är för tidigt att se alla konsekvenser då det inte är känt under vilka perioder det blir verksamhet respektive lov med den föreslagna skolreformen.

Socialnämnden

Socialnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 20 september 2016 att hänvisa till förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på motionen.

Socialförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 18 augusti 2016 har i huvudsak följande lydelse.

Motionärerna lyfter en viktig och angelägen fråga. Det finns emellertid idag ingen publicerad forskning som visar att en generell neuropsykiatrisk utredning av samtliga förskolebarn skulle vara ett verksamt och effektivt sätt att identifiera barn med behov av stöd i skolan. En neuropsykiatrisk utredning är omfattande och djupgående och det är därigenom också en kostsam lösning. Om en sådan modell skulle införas är det angeläget att även närmare utreda integritetsfrågan och hur de fall ska hanteras där vårdnadshavare inte samtycker till en sådan utredning. Ett litet barns beteende är också i stor utsträckning kontextberoende, till exempel utifrån vilket stöd som finns från vuxna och hur en grupp är utformad. Den utredning som görs rörande nyanlända barn är inte neuropsykiatrisk utan genomförs för att testa utbildnings- och kunskapsnivåerna. När det gäller läs- och skrivsvårigheter kan det finnas svårigheter i att kunna mäta detta redan innan barnet har börjat skolan. Det är också viktigt att ta hänsyn till att barn mognar olika tidigt.

Förvaltningen föreslår att Socialnämnden hänvisar till detta tjänsteutlåtande som svar på motionen.

Utbildningsnämnden

Utbildningsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 22 september 2016 att överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Reservation anfördes av Markus Nordström m.fl. (alla M), *bilaga 1*.

Ersätтарыttrande gjordes av Christian Carlsson (KD) som hänvisade till reservationen från (M).

Utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 31 augusti 2016 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen delar uppfattningen om vikten av att se över och utreda systemförändringar i skolan som bidrar till en modernare skola där elevers kunskapsnivåer höjs. Inom stadens skolor bedrivs stora utvecklingsarbeten för att analysera och vidta åtgärder som bidrar till att motverka segregation och stimulera elever till högre kunskapsnivåer.

Undervisning för högre måluppfyllelse

Förvaltningen har utvecklat det systematiska kvalitetsarbetet för uppföljning av elevresultat. De utvecklingsområden som framkommit vid de årliga resultat-dialogerna

har legat till grund för de kompetensutvecklingsinsatser som genomförts för att höja eleverns kunskapsnivåer.

Skollagen (2010:800) anger att all utbildning ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Förvaltningen har under åren möjliggjort för skolans personal att utveckla kollegialt lärande och undervisningsmetoder som bidrar till en mer meningsfull undervisning för bättre kunskapsutveckling.

Fritidshem och skola för en samlad skoldag

Alla elever i grundskolan i årskurs F-3 erbjuds att delta i fritids-verksamhet och elever i årskurs 4-6 erbjuds fritidsklubbsverksamhet. Fritidsverksamheten har som ett av sina uppdrag att möjliggöra för föräldrar att förena föräldraskap med arbete eller studier.

I samband med den nya skollagen (2010:800) har fritidshemmen fått ett tydligare uppdrag än tidigare, med inriktning mot att stimulera elevernas utveckling och lärande. Skollagen anger också att utbildningen i fritidshemmet ska komplettera utbildningen i de olika samarbetsformerna både tids- och innehållsmässigt. Som ett led i det har förvaltningen sedan några år tillbaka startat ett fritidshemsnätverk med pedagoger från fritidshem för att utveckla och förbättra samverkan mellan fritidshem och skola. Genom den samverkan har formella och intellektuella kunskapsprocesser stärkts, samtidigt som eleverna kan utforska och skapa och i samverkan och informella situationer pröva nya områden.

De elever som inte beräknats nå målen har erbjudits läxhjälp i skolan eller på fritidshemmet för att klara kunskapskraven.

Elever som deltar i fritidsverksamhet eller mellanstadieverksamhet erbjuds under skolans alla lov dagar och sommarlov heldagsomsorg och meningsfulla aktiviteter.

Utökad undervisning

Från och med hösten 2013 utökades antalet timmar i matematik med 60 h i årskurs 1-3 enligt en successiv införandemodell. Dessutom utökades matematiken i mellanstadiet för elever i årskurs 4-6 med 1 h/veckan totalt från och med hösten 2016. Undervisningstiden för en elev i grundskolan har sedan 2010 succesivt utökats från 6 665 timmar till att så småningom bli 6 890 timmar. Utökningen har enbart gällt matematik.

Som ett led i att öka eleverns måluppfyllelse har skolorna erbjudit sommarskola till de elever i årskurs 4-9 som inte beräknats nå målen i ett eller fler ämnen eller inte uppnår gymnasiebehörighet i årskurs 9. Elever har även erbjudits sport-, påsk- och höstlovskola. Lovskolorna har organiserats genom att närliggande skolor samarbetar. Den utarbetade rutinen som förvaltningen har för att genomföra sommarlovskola som pågår mellan två och tre veckor och lovskolorna med tre till fem dagar skulle man kunna se som en ”tredje termin”.

Under de senaste åren har arbetsmiljön i skolan och lärarnas arbetstid varit i fokus för att säkerställa lärarnas möjlighet att fokusera på sitt huvuduppdrag, det vill säga att undervisa. Att gå in i ett projekt som pilotkommun för införande av ett treterminssystem, med cirka 144 grundskolor, kräver noggrann förberedelse och samverkan för att kunna hantera och möta de konsekvenser som en reform av detta

slag innebär.

Bromma stadsdelsnämnd

Bromma stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 25 augusti 2016 att överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen från kommunstyrelsen.

Bromma stadsdelsförvaltning tjänsteutlåtande daterat den 1 juli 2016 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen anser att treterminssystemet har potential att vara en åtgärd för vissa av de problem som belyses i motionen. Samtidigt är det viktigt att lyfta värdet i den långa ledigheten för många barn. Sommarlovet är för många den tid på året då barn har möjlighet att koppla av, och det är till skillnad från vintern ljus och varmt. Detta innebär att barn har en unik möjlighet att vara utomhus, att ägna sig åt de aktiviteter de själva tycker är roliga och spendera viktig tid med föräldrar. I dagsläget finns flera olika kommunala instanser på plats för att barn som går i grundskolan ska kunna få ett avbrott från skolan, även om föräldrarna inte har möjlighet att täcka upp den 10-veckorsperiod barnen inte går i skolan. Bland annat finns skolornas egen fritidsverksamhet och möjlighet för barn att åka på kollo. För nyanlända ungdomar som förlorar viktig tid att hinna ikapp under sommaren finns sommarskola. Man skulle även kunna titta på möjligheten att utveckla och sprida dessa instanser mer, för att värna om barnens rätt till en paus i skolgången och möjlighet att ägna sig åt annat.

I motionen står det att det finns stora kunskapsskillnader mellan skolor och bland föräldrars inkomster inom Stockholms stad, och att det därför skulle vara en bra plats att genomföra pilotprojektet. Treterminssystemet kan möjligtvis vara en del i utvecklingen, men det bör kombineras med andra åtgärder för att komma åt utmaningen med fattiga barnfamiljer. Det fria skolvalet innebär dessutom att vissa familjer ändå kan välja skolor som fortfarande har två terminer med ett längre lov, vilket fortsätter att bidra till skillnader mellan familjer.

Skarpnäcks stadsdelsnämnd

Skarpnäcks stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 25 augusti 2016 att överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Reservation anfördes av Kristina Lutz m.fl. (alla M) till förmån för ett eget förslag till beslut enligt följande,

Skarpnäcks stadsdelsnämnd bifaller motionen i sin helhet.

Ersätтарыttrande gjordes av Jessica Sjönell (L), Gunnar Caperius (C), Jonathan Lindgren (KD) som hänvisade till reservationen från (M).

Skarpnäcks stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 16 juni 2016 har i huvudsak följande lydelse.

Motionärerna föreslår att Stockholms stad ska bli pilotkommun för ett införande av treterminssystem i stadens skolor. Förändringen motiveras bland annat av likvärdigheten mellan skolor i staden bör öka samt att kunskapsnivåerna bland stadens skolelever behöver höjas. Förslaget skulle också underlätta för familjer som har svårt att ta ut längre ledigheter under sommaren och elever skulle kunna använda sommaren till att komma ikapp i sin utbildning eller att lära sig mer och snabbare. Genom ett treterminssystem skulle undervisningstiden för eleverna öka.

Så som förslaget presenteras skulle man kunna tänka sig olika insatser med syfte att åtgärda de problem som motionärerna beskriver. När det gäller undervisningstid finns det forskning som visar att längre undervisningstid förbättrar skolresultaten (Lavy 2010; Rivkin och Schiman 2015). Samtidigt är förslaget så som det presenteras för oprecist för att IFAU ska kunna lämna ett mer utförligt remissvar. IFAU förespråkar ofta att reformer föregås av en försöksverksamhet som utformas på ett sätt som underlättar för utvärdering.

Försöksverksamhet som berör ett begränsat antal skolor eller kommuner kan generellt sett vara lämplig. För en bedömning av hur försöksverksamheten bör utformas i detta fall krävs dock ett mer utförligt förslag.

I detta ärende har generaldirektören Olof Åslund beslutat. Docent Helena Holmlund har varit föredragande. I den slutliga handläggningen har också utredare Kristina Sibbmark deltagit.

Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering

Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärderings yttrande daterat den 27 maj 2016 har i huvudsak följande lydelse.

Motionärerna föreslår att Stockholms stad ska bli pilotkommun för ett införande av treterminssystem i stadens skolor. Förändringen motiveras bland annat av likvärdigheten mellan skolor i staden bör öka samt att kunskapsnivåerna bland stadens skolelever behöver höjas. Förslaget skulle också underlätta för familjer som har svårt att ta ut längre ledigheter under sommaren och elever skulle kunna använda sommaren till att komma ikapp i sin utbildning eller att lära sig mer och snabbare. Genom ett

treterminssystem skulle undervisningstiden för eleverna öka.

Så som förslaget presenteras skulle man kunna tänka sig olika insatser med syfte att åtgärda de problem som motionärerna beskriver. När det gäller undervisningstid finns det forskning som visar att längre undervisningstid förbättrar skolresultaten (Lavy 2010; Rivkin och Schiman 2015). Samtidigt är förslaget så som det presenteras för oprecist för att IFAU ska kunna lämna ett mer utförligt remissvar. IFAU förespråkar ofta att reformer föregås av en försöksverksamhet som utformas på ett sätt som underlättar för utvärdering.

Försöksverksamhet som berör ett begränsat antal skolor eller kommuner kan generellt sett vara lämplig. För en bedömning av hur försöksverksamheten bör utformas i detta fall krävs dock ett mer utförligt förslag.

I detta ärende har generaldirektören Olof Åslund beslutat. Docent Helena Holmlund har varit föredragande. I den slutliga handläggningen har också utredare Kristina Sibbmark deltagit.

Läraryrket

Läraryrkets yttrande daterat den 26 september 2016 har i huvudsak följande lydelse.

Forskning

”Visible learning” och John Hattie som till viss del berör frågan ger inget stöd för att tre terminer skulle leda till ett bättre lärande. Läraryrket har inte hittat någon annan adekvat empiri som talar om att tre terminer är bättre än två. Såvitt yrket kunnat utröna är detta ett reformförslag som inte kan påvisas leda till bättre elevresultat.

En debatt om sommarlovets vara eller inte kommer inte att öka intresset för att bli lärare

En debatt om sommarlovets existens torde vara bland det sista Sverige behöver i allas gemensamma ansträngningar för att få fler att vilja bli lärare. Möjligheten att jobba intensivt och mer än heltid under en del av året, för att kunna ta ut detta i en längre ledighet är gissningsvis fortfarande attraktivt för dem som vill ha det så.

Många lärare (och andra) har idag också sitt privat-och familjeliv efter sommarlovsmodellen. Det blir en stor omställning att ändra på detta och gissningsvis förlorar vi lärare till andra yrken i denna process. Dessa lärare går idag inte att ersätta.

Det kommunala avtalet (bilaga M) håller troligen inte för ett tre-terminerssystem

Det nuvarande arbetsavtalet har utgått från situationen såsom den ser ut idag. En förhandling kring ett förändrat arbetsavtal för lärare medför avsevärda risker för en kollision mellan parterna och en sådan eventuell process och debatten kring denna kommer inte att få fler att vilja bli lärare.

Elever riskerar att få mindre undervisning än idag

Idag rullar allt fler så kallade sommarskolor igång utifrån statens initiativ. Dessa är

frivilliga och många elever som behöver, väljer att gå i dem, gissningsvis bland annat därför att de anser sig ha utrymme för detta under sitt sommarlov såsom det ser ut idag. Om loven blev tre och därmed kortare skulle troligen färre elever välja motsvarande sommarskolor och förslaget riskerar därmed att minska behövande elevers undervisningsmängd.

En stor omställning i en förändringstrött skola

Skolan har genomfört alltför många och stora reformer under senare år. Lärarna är reformtrötta vilket bland annat märks i Skolverkets senaste utgåva av ”Attityder kring skolan” (2015). Här förknippar lärare reformer med stress. Moderaterna föreslår en stor omställning som påverkar människor i Stockholm och omgivning i allmänhet och lärare i synnerhet. Ett tre-terminerssystem medför att de sistnämnda måste göra stora förändringar i arbetsliv och privatliv. Det kan för övrigt också nämnas att skollagen utgår från ett två-terminerssystem och en förändring torde medföra en hel del juridiska turer.

Lärares arbetsmiljö är dålig och för många och för stora reformer är en del av problemet. Skolan bör därför inte utsättas för fler reformer som inte tydligt syftar till ett bättre lärande.

Det blir problem för familjer som också har barn i andra kommuner

En försöksverksamhet i en kommun innebär problem för familjer som också består av barn från andra kommuner. Dessa familjer kommer att få mycket svårt att få ihop sin planering för skola och lov.

Läraryrket Stockholm har pratat med medlemmar om den föreslagna reformen om ett treterminer-system. Slutsatsen är att de inom lärarprofessionen som efterfrågar denna förändring torde vara få.

Reservationer m.m.

Arbetsmarkandsnämnden

Reservation anfördes av Johanna Sjö m.fl. (alla M) enligt följande.

- Att tillstyrka motionen
- Att därutöver anföra

Stockholms skolor har, liksom många andra kommuner i Sverige, sjunkande skolresultat. Även i internationella jämförelser tappar svenska elever i förhållande till många andra länder. Samtidigt så har svenska barn och ungdomar betydligt färre undervisningstimmar än de allra flesta länder vilket sannolikt är en stor förklaring till de försämrade resultaten, inte minst i en internationell jämförelse. Politiken bör därför se till att utöka undervisningstiden för eleverna som ett sätt att stärka kunskapsresultaten och att övergå till ett treterminssystem är ett bra sätt att öka undervisningstiden och samtidigt införa ett terminssystem som mer motsvarar den verklighet som vi lever i idag.

Förutom att undervisningstiden behöver utökas för att stärka kunskaperna så är det nuvarande terminssystemet grundat i en tid när verkligheten såg annorlunda ut och är anpassat efter bondesamhället. Idag innebär 10 veckors sommarlov ett stort pussel för många barnfamiljer då de allra flesta föräldrar endast har fem veckors semester. Det är viktigt att ha en terminsindelning som är mer modern och som möter familjers verklighet.

Enligt forskning så gynnar treterminssystem i första hand elever med socioekonomiskt svaga elever. Socioekonomiskt starka elever har ofta föräldrar som uppmuntrar läsning och fortsatt lärande även under loven medan barntill socioekonomiskt svaga föräldrar, ofta med bristande utbildningsbakgrund, inte har samma stöd som de behöver hemifrån. Därmed blir skolan en viktig faktor för att kompensera för detta, och i det fallet gynnas socioekonomiskt svaga elever av kortare lov och mer undervisningstid. Idag råder det stora skillnader mellan skolorna i Stockholms stad och där skolor i socioekonomiskt svaga skolor generellt har sämre resultat än skolor i socioekonomiskt starka områden, att införa treterminssystem i Stockholms skolor borde således bli ett viktigt verktyg i minska skillnaderna.

Att införa ett treterminssystem är en stor förändring och det är därför bra om det genomförs som ett mindre pilotprojekt till att börja med. Givet Stockholms utmaningar och de stora skillnaderna mellan skolor så är Stockholms stad en bra kommun att genomföra ett pilotförsök för treterminssystem och motionen bör därför tillstyrkas.

Ersätтарыtrande gjordes av Ofelia Namazova (KD) enligt följande.

Stockholms skolor har, likt många andra kommuner i Sverige, sjunkande skolresultat. Även i internationella jämförelser tappar svenska elever i förhållande till många andra länder. Samtidigt så har svenska barn och ungdomar betydligt färre undervisningstimmar än de allra flesta länder vilket sannolik är en stor förklaring till de försämrade resultaten, inte minst i en internationell jämförelse. Politiken bör därför se till att utöka undervisningstiden för eleverna som ett sätt att stärka kunskapsresultaten och att övergå till ett treterminssystem är ett bra sätt att öka undervisningstiden och samtidigt införa ett terminssystem som mer motsvarar den verklighet som vi lever i idag.

Förutom att undervisningstiden behöver utökas för att stärka kunskaperna så är det nuvarande terminssystemet grundat i en tid när verkligheten såg annorlunda ut och är anpassat efter bondesamhället. Idag innebär 10 veckors sommarlov ett stort pussel för många barnfamiljer då de allra flesta föräldrar endast har fem veckors semester. Det är viktigt att ha en terminsindelning som är mer modern och som möter familjers verklighet.

Enligt forskning så gynnar treterminssystem i första hand elever med socioekonomiskt svaga elever. Socioekonomiskt starka elever har ofta föräldrar som uppmuntrar läsning och fortsatt lärande även under loven medan barntill socioekonomiskt svaga föräldrar, ofta med bristande utbildningsbakgrund, inte har samma stöd som de behöver hemifrån. Därmed blir skolan en viktig faktor för att kompensera för detta, och i det fallet gynnas socioekonomiskt svaga elever av kortare lov och mer undervisningstid. Idag råder det stora skillnader mellan skolorna i Stockholms stad och där skolor i socioekonomiskt svaga skolor generellt har sämre resultat än skolor i socioekonomiskt starka områden, att införa treterminssystem i Stockholms skolor borde således bli ett viktigt verktyg i minska skillnaderna.

Att införa ett treterminssystem är en stor förändring och det är därför bra om det genomförs som ett mindre pilotprojekt till att börja med. Givet Stockholms utmaningar och de stora skillnaderna mellan skolor så är Stockholms stad en bra kommun att genomföra ett pilotförsök för treterminssystem och motionen bör därför tillstyrkas.

Idrottsnämnden

Reservation anfördes av Bo Sundin (M) samt Mikael Valier (KD) enligt följande.

Att motionen tillstyrks
Att därutöver anför:

Stockholms skolor har, likt många andra kommuner i Sverige, sjunkande skolresultat. Även i internationella jämförelser tappar svenska elever i förhållande till många andra

länder. Samtidigt så har svenska barn och ungdomar betydligt färre undervisningstimmar än de allra flesta länder vilket sannolikt är en stor förklaring till de försämrade resultaten, inte minst i en internationell jämförelse. Politiken bör därför se till att utöka undervisningstiden för eleverna som ett sätt att stärka kunskapsresultaten och att övergå till ett treterminssystem är ett bra sätt att öka undervisningstiden och samtidigt införa ett terminssystem som mer motsvarar den verklighet som vi lever i idag.

Förutom att undervisningstiden behöver utökas för att stärka kunskaperna så är det nuvarande terminssystemet grundat i en tid när verkligheten såg annorlunda ut och är anpassat efter bondesamhället. Idag innebär 10 veckors sommarlov ett stort pussel för många barnfamiljer då de allra flesta föräldrar endast har fem veckors semester. Det är viktigt att ha en terminsindelning som är mer modern och som möter familjers verklighet.

Enligt forskning så gynnar treterminssystem i första hand elever med socioekonomiskt svaga elever. Socioekonomiskt starka elever har ofta föräldrar som uppmuntrar läsning och fortsatt lärande även under loven medan barn till socioekonomiskt svaga föräldrar, ofta med bristande utbildningsbakgrund, inte har samma stöd som de behöver hemifrån. Därmed blir skolan en viktig faktor för att kompensera för detta, och i det fallet gynnas socioekonomiskt svaga elever av kortare lov och mer undervisningstid. Idag råder det stora skillnader mellan skolorna i Stockholms stad och där skolor i socioekonomiskt svaga skolor generellt har sämre resultat än skolor i socioekonomiskt starka områden, att införa treterminssystem i Stockholms skolor borde således bli ett viktigt verktyg i minska skillnaderna.

Att införa ett treterminssystem är en stor förändring och det är därför bra om det genomförs som ett mindre pilotprojekt till att börja med. Givet Stockholms utmaningar och de stora skillnaderna mellan skolor så är Stockholms stad en bra kommun att genomföra ett pilotförsök för treterminssystem och motionen bör därför tillstyrkas.

Utbildningsnämnden

Reservation anfördes av Markus Nordström m.fl. (alla M) enligt följande.

att tillstyrka motionen.
att därutöver anföra:

Stockholms skolor har, likt många andra kommuner i Sverige, sjunkande skolresultat. Även i internationella jämförelser tappar svenska elever i förhållande till många andra länder. Samtidigt så har svenska barn och ungdomar betydligt färre undervisningstimmar än de allra flesta länder vilket sannolikt är en stor förklaring till de försämrade resultaten, inte minst i en internationell jämförelse. Politiken bör därför se till att utöka undervisningstiden för eleverna som ett sätt att stärka kunskapsresultaten och att övergå till ett treterminssystem är ett bra sätt att öka undervisningstiden och samtidigt införa ett terminssystem som mer motsvarar den verklighet som vi lever i idag.

Förutom att undervisningstiden behöver utökas för att stärka kunskaperna så är det nuvarande terminssystemet grundat i en tid när verkligheten såg annorlunda ut och är

anpassat efter bondesamhället. Idag innebär 10 veckors sommarlov ett stort pussel för många barnfamiljer då de allra flesta föräldrar endast har fem veckors semester. Det är viktigt att ha en terminsindelning som är mer modern och som möter familjers verklighet.

Enligt forskning så gynnar treterminssystem i första hand elever med socioekonomiskt svaga elever. Socioekonomiskt starka elever har ofta föräldrar som uppmuntrar läsning och fortsatt lärande även under loven medan barntill socioekonomiskt svaga föräldrar, ofta med bristande utbildningsbakgrund, inte har samma stöd som de behöver hemifrån. Därmed blir skolan en viktig faktor för att kompensera för detta, och i det fallet gynnas socioekonomiskt svaga elever av kortare lov och mer undervisningstid. Idag råder det stora skillnader mellan skolorna i Stockholms stad och där skolor i socioekonomiskt svaga skolor generellt har sämre resultat än skolor i socioekonomiskt starka områden, att införa treterminssystem i Stockholms skolor borde således bli ett viktigt verktyg i minska skillnaderna.

Att införa ett treterminssystem är en stor förändring och det är därför bra om det genomförs som ett mindre pilotprojekt till att börja med. Givet Stockholms utmaningar och de stora skillnaderna mellan skolor så är Stockholms stad en bra kommun att genomföra ett pilotförsök för treterminssystem och motionen bör därför tillstyrkas.